

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-605.01-54133
Konu : Veri Toplama

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Tasarımı ve Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi 41830336266 no'lu Eylem YILDIRIM, Prof. Dr. Murat ATAİZİ'nin danışmanlığında yürüttüğü "Yeniliklerin Yayılması ve Benimsenmesi Çerçevesinde Öğretim Üyelerinin Uzaktan Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları" başlıklı tez çalışması kapsamında aşağıda linki verilen ölçek üzerinden Türkiye'de uzaktan eğitim veren tüm üniversitelerin öğretim elemanlarına ulaşması gerekmektedir.

Bilgilerinizi, belirtilen tez çalışmasıyla ilgili geliştirilen ölçek için hazırlanan "<https://forms.gle/TRL2aonbZrRLi5KMA>" linkinin kurumunuz akademik personeline ulaştırılması konusunda gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Fuat ERDAL
Rektör

Ek:Tez Önerisi.

Dağıtım:
Tüm Üniversite Rektörlüklerine

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BENDNNJPD

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/anadolu-universitesi-ebys>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No:+90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No:+90 222 335 36 16
e-Posta:gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi:www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi:anadolu.universitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Arzu ÇAKIR
Memur
Telefon No: 1352-1318

YÖK TEZ ÖNERİSİ ÖZET

Aralık 2019'da Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan yeni tip korona virüs (Covid-19) kısa bir süre içinde dünyanın geneline yayılmıştır. 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık örgütü (WHO) bu durumu küresel bir pandemi olarak ilan etmiştir. Yeni tip korona virüs (Covid-19) solunum yoluyla bulaşan bir hastalıktır. Covid-19 pandemisi nedeniyle Türkiye gibi pek çok ülke yüz yüze eğitim ve öğretim uygulamalarına ara vermek zorunda kalmış ve eğitim - öğretimin uzaktan yürütülmesi yönünde kararlar almıştır. Bu nedenle Türkiye'de 16 Mart 2020'den beri üniversitelerde eğitim ve öğretim uzaktan gerçekleşmektedir. Uzaktan eğitim, farklı mekanlardaki öğrenen ve öğretmenin tek yönlü veya çift yönlü iletişim kurarak eğitim – öğretim faaliyetinin gerçekleşmesini sağlar. Bunun için farklı uzaktan eğitim teknolojileri kullanılabilir. Bu teknolojiler ise zamanla gelişerek; mektup yoluyla öğretimden, basılı materyal, radyo televizyon ve video kasetler, çoklu ortam teknolojileri, bilgisayar destekli eğitim, elektronik posta, internet, veri tabanları, uydu teknolojileri ve video konferanstan sanal gerçeklik olarak geniş bir çerçevede ortaya çıkmıştır. Uzaktan eğitimin Covid-19 sürecinde tercih edilmesi uzaktan eğitim teknolojilerinin, zaman ve mekân sınırlılığını ortadan kaldırması nedeniyle sağlık açısından daha uygun görülmüştür ve uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik ilginin artmasına neden olmuştur.

Rogers, yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modelini sosyolojik açıdan ele alır ve yeniliklerin sosyal sistemin üyeleri arasında, belirli bir süre içerisinde bir takım iletişim kanallarıyla iletilmesi ve paylaşılması olarak açıklamıştır. Yeniliğin benimsenmesini etkileyen öğeleri, yeniliğin algılanan özellikleri olduğunu ifade eden Rogers yeniliğin algılanan özelliklerini; göreceli yarar, uyumluluk, karmaşıklık, denenebilirlik ve gözlemlenebilirlik olmak üzere beş başlık altında toplayarak bireysel algılara atıfta bulunur. Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim teknolojileri zorunlu bir yenilik olarak öğrenen ve öğretenlerin hayatına katılmıştır.

Bu çerçevede çalışmanın konusu, Rogers'ın yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modeli çerçevesinde Covid-19 sürecinde kullanımı yaygınlaşan uzaktan eğitim teknolojilerine, üniversitelerin öğretim elemanlarının tutumlarının nasıl olduğunu açıklamaktan oluşur. Bu kapsamda çalışmada tarama modelinden yararlanılmıştır. Çalışmada veri toplamam aracı olarak sosyal bilimler alanında yaygın olarak kişilerin tutumlarını ve eğilimlerini ölçmede kullanılan likert tipi ölçek seçilmiştir. Araştırma; Türkiye'de üniversitelerde görev yapan, öğretim elemanlarından oluşan nicel bir

çalışmadır. Çalışmanın evreni Türkiye’de üniversitelerde görev yapan uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanarak ders veren tüm öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Çalışmada öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik Rojers’in modelinde yer alan yeniliğin algılanan özelliklerine (görelî avantaj, uyumluluk, karmaşıklık, denenebilirlik, gözlemlenebilirlik) karşı görüşleri değerlendirilecektir. Ayrıca öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilere yönelik yenilikleri benimseme durumları (yenilikçiler, erken benimseyenler, erken çoğunluk, geç kalanlar, geride kalanlar) açıklanacaktır. Toplanacak veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı üzerinden değerlendirilecektir.

Sonuç olarak, yapılacak araştırma çeşitli kaynak ve görüşler ışığında tarafsız bir şekilde sunulmaya çalışılacak ve çalışmanın uzaktan eğitim teknolojileri ve yeniliklerin yayılması alanlarına katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Araştırma kapsamında 100 öğretim elemanı ile pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışmanın ön değerlendirmesi şöyledir:

- Çalışma Anadolu Üniversitesi ve Eskişehir Teknik Üniversitesi’nde aktif görevde bulunan öğretim elemanları ile gerçekleştirilmiştir..
- Çalışmaya 13 fakülte ve enstitüden 46 kadın ve 54 erkek öğretim elemanı katılmıştır.
- Katılımcıların uzaktan eğitim teknolojilerinden donanım olarak en çok, dizüstü bilgisayar (93), masaüstü bilgisayar (66), akıllı telefon (59)’nu kullandığı ortaya çıkmıştır.
- Yazılım olarak en çok, öğretim yönetim sistemi (92), görüntülü toplantı (87), E-posta (68), dosya paylaşım platformları (59), Microsoft Office araçları (55) kullanıldığı belirlenmiştir.
- Yenilik özellikleri bölümü 22 maddeden oluşmaktadır ve güvenilirlik sonuçları (Cronbach’s Alpha) ,879; yenilik düzeyleri bölümü ise 15 maddeden oluşmaktadır ve güvenilirlik sonuçları (Cronbach’s Alpha) ,834 bulunmuştur.

Yenilik özelliklerinin faktörlere göre değerlendirme sonuçları şöyledir:

Birinci faktör uyumluluğa yöneliktir ve 4 maddeden oluşmaktadır. Bu faktördeki maddelerin ortalamaları Tablo 1’de görülmektedir. Birinci faktörde en düşük ortalaması olan 9. maddedir. Bu madde ölçme aracında “uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak

işimin tüm yönleri ile uyumludur” maddesine aittir. Bu sorunun ortalaması 2,97’dir. Buradan hareketle öğretim elemanlarının işlerini gerçekleştirirken kullandıkları uzaktan eğitim teknolojilerinin uyumluluk durumunun görece ortada olduğu söylenebilir. Uyumluluk faktörünün en yüksek maddesi 4,72 ile “uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak güncel duruma uygundur” ifadesidir. Dolayısıyla uzaktan eğitim teknolojilerini güncel durum olan pandemi sürecinde kullanmayı öğretim elemanlarının çoğunluğunun uygun bulduğu söylenebilir.

Tablo 1. Uyumluluk Faktörü Ortalamaları

Uyumluluk	M1	M9	M15	M21	Ortalama
Ortalama	4,72	2,97	3,34	3,65	3,67

İkinci faktör görelî yarara yöneliktir ve bu faktör 7 maddeden oluşmaktadır. Bu faktördeki maddelerin ortalamaları Tablo 2’de görülmektedir. Bu faktörde en düşük ortalama 2,87 ile madde 11’dir. Madde 11’in sorusu “uzaktan eğitim teknolojilerini derslerde kullanmak onu ideal bir eğitim aracı yapar” şeklindedir. Bu sonuca göre Uzaktan eğitim teknolojilerinin ideal bir eğitim aracı olmasına yönelik öğretim elemanlarında soru işaretlerinin olduğu söylenebilir. Görelî yarar faktöründe en yüksek madde ise madde 4’tür. Bu madde “uzaktan eğitim teknolojileri işlerimi kolaylaştırır” ifadesidir. Buraya bakarak da uzaktan eğitim teknolojilerinin işleri kolaylaştırarak avantaj sağladığı belirtilebilir.

Tablo 2. Görelî Yarar Faktörü Ortalamaları

Görelî Yarar	M3	M4	M5	M7	M11	M16	M18	Ortalama
Ortalama	3,20	3,95	3,12	3,42	2,87	2,88	3,20	3,23

Üçüncü faktör karmaşıklık durumu ile ilgilidir ve 5 maddeden oluşur. Bu faktördeki maddelerin ortalamaları Tablo 3’te görülebilir. Bu faktörler arasından en düşük ortalamaya sahip madde 3,40 ile 12 numaralı sorudur. Bu madde “uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak çok fazla zihinsel çaba ister” şeklindedir. Buradan hareketle öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmanın zihinsel çaba gerektiği konusunda ortalamanın üstünde bir düşüncede olduğu ifade edilebilir. En yüksek ortalamaya sahip madde ise 4,04 ile “uzaktan eğitim teknolojilerini anlaşılır

bulmuyorum” şeklindedir ve ters hazırlanmış bir sorudur. Bu ifadeye bakarak öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim teknolojilerini anlaşılır bulduğu düşünülebilir.

Tablo 3. Karmaşıklık Faktörü Ortalamaları

Karmaşıklık	M6	M8	M12	M13	M20	Ortalama
Ortalama	4,04	3,47	3,40	3,90	3,43	3,64

Dördüncü faktör gözlemlenebilirliktir ve 3 maddeden oluşur. Bu faktördeki maddelerin ortalamaları Tablo 4’te görülebilir. Gözlemlenebilirlik faktörünün en düşük maddesi 2,78 ile “uzaktan eğitim teknolojileri ilk kullanıldığında dikkat çekmiyordu” ifadesidir. Bu ifade ters kodlanmış bir sorudur. Buradan yola çıkarak öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerinin ilk kullanıldığında dikkat çekmediği yönünde bir tutumda buldukları söylenebilir. En yüksek madde ise 3,67 ile 19 numaralı maddedir. Bu madde de “Covid-19’den önce farklı üniversitelerde uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanıldığını gördüm” ifadesidir. Buradan hareketle uzaktan eğitim teknolojilerinin öğretim elemanları tarafından gözlemlenebilir olduğu anlaşılır.

Tablo 4. Gözlemlenebilirlik Faktörü Ortalamaları

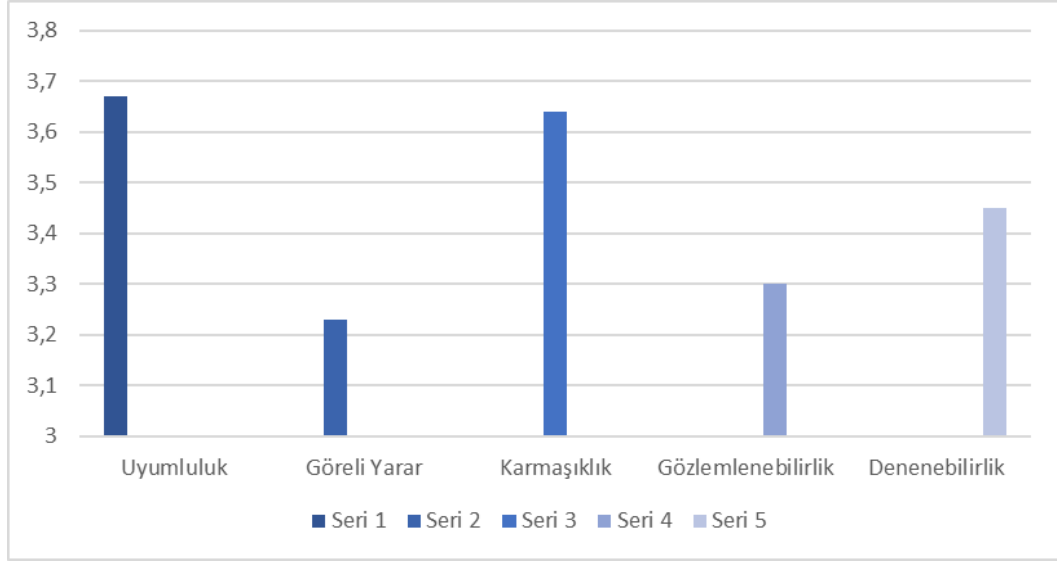
Gözlemlenebilirlik	M2	M17	M19	Ortalama
Ortalama	3,55	2,78	3,67	3,3

Son faktör ise denenebilirliğe yöneliktir ve 3 maddeden oluşur. Bu faktördeki maddelerin ortalamaları Tablo 5’te görülmektedir. Beşinci faktörde en düşük ortalaması olan 3,05 ile 22. maddedir. Bu madde “uzaktan eğitim teknolojileri yaygın olarak kullanılmadan önce denem amaçlı kullandım” şeklindedir. Bu sonuca göre uzaktan eğitim teknolojilerinin öğretim elemanlarının bir kısmı tarafından Covid-19 sürecinden önce denendiği anlaşılabilir. Son faktörün en yüksek ortalaması 3,66 ile 14. Maddedir. Bu madde “uzaktan eğitim teknolojilerini denemek için pek çok fırsatım oldu” ifadesidir. Buradan da öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerini deneyimlediği sonucuna varılabilir.

Tablo 5. Denenebilirlik Faktörü Ortalamaları

Denenebilirlik	M10	M14	M22	Ortalama
Ortalama	3,64	3,66	3,05	3,45

Tablo 6: Yenilik Özellikleri Faktör Ortalamaları

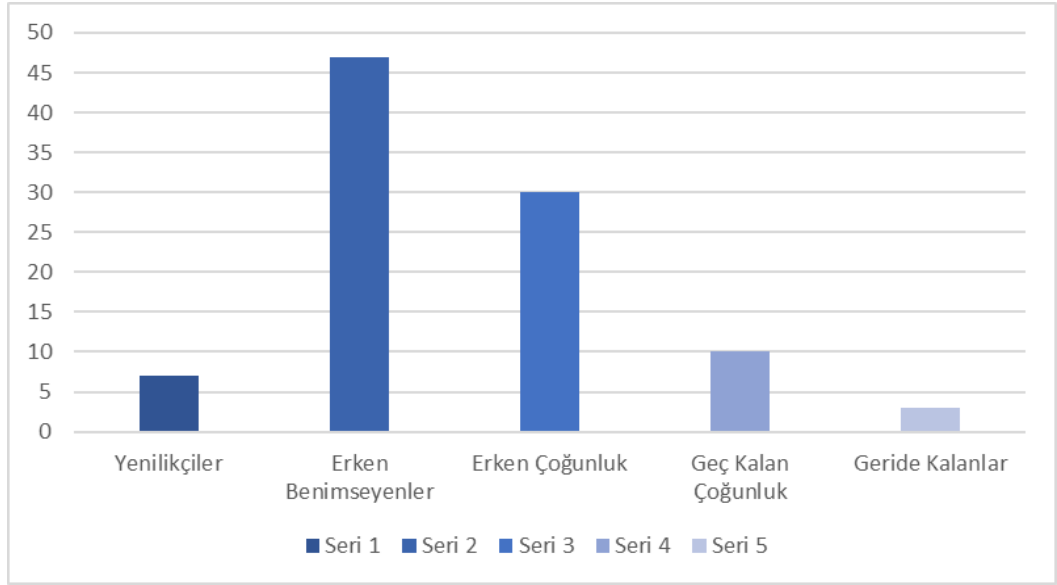
Tabloda da görüldüğü gibi yenilik özellikleri faktörlerinin hepsi 3'ün üzerinde sonuçlanmıştır. En yüksek ortalamalar 3, 67 ile uyumluluk ve 3,64 ile karmaşıklık faktöründe görünür. Buradan hareketle öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerini yeni koşullar karşısında uyumlu, karmaşıklık açısından anlaşılır bulduğu ifade edilebilir. Görece daha düşük faktörler ise 3,23 ile görelî yarar ve 3,3 ile gözlemlenebilirliktir. Bu sonuca bakıldığında şöyle bir çıkarımda bulunulabilir; öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerinin yenilik özelliklerinden görelî yarar ve gözlemlenebilirlik konusunda arada olduğu söylenebilir.

Buna ek olarak Rogers bir yeniliğin algılanan özelliklerinin yeniliğin benimsenme hızını etkilediğini ifade eder, uzaktan eğitim teknolojilerinin avantajları ve gözlemlenebilirliği ile ilgili yeni değişiklikler yapıldığı takdirde uzaktan eğitim teknolojilerinin benimsenme hızının daha da artacağı söylenebilir.

Son bölüm olan yenilik düzeyleri ise 5 faktörden oluşur ve bu faktörler sırasıyla yenilikçiler, erken benimseyenler, erken çoğunluk, geç kalan çoğunluk ve geride kalanlardır. Bu faktörlerdeki en düşük ortalama 2,69 ile 7. Maddedir. Bu madde “tanıdığım insanlar uzaktan eğitim teknolojileri hakkında sık sık bilgime başvurur” ifadesidir. Bu madde yenilikçilik faktörüne yönelik bir maddedir. Buradan hareketle

öğretim elemanlarının yenilik düzeylerinden yenilikçilik faktörüne yönelik tutumlarını düşük olduğu anlaşılabilir. Tablo 7’de de görüldüğü gibi yenilikçi kişi sayısı 100 kişide 7 kişi olarak belirlenmiştir. Yenilik düzeyleri bölümünün en yüksek ortalaması 4,15 ile 5 numaralı maddedir. Bu madde “uzaktan eğitim teknolojileri ilgimi çekmez” şeklindedir. Ters kodlanmış bir sorudur ve geç kalanlar faktörüne yönelik hazırlanmıştır. Buraya maddeye bakarak öğretim elemanlarının uzaktan eğitim teknolojilerine karşı ilgilerinin olduğu ifade edilebilir.

Tablo 7: Yenilik Düzeyleri Faktör Ortalamaları

Yenilik düzeyleri faktör ortalamalarına bakıldığında (Tablo:7) öğretim elemanları arasında 7 kişinin yenilikçi, 47 kişinin erken benimseyen, 30 kişinin erken çoğunluk, 10 kişinin geç kalan çoğunluk ve 3 kişinin geride kalan olduğu görünür. Bu sonuca bakıldığında 100 kişi ile yapılan çalışmada öğretim elemanlarının çoğunluğunun uzaktan eğitim teknolojilerini erken benimseyenlerden oluştuğu anlaşılabilir.

Sonuç olarak yapılan pilot çalışma sonucunda öğretim elemanlarının en çok dizüstü bilgisayar ile öğretim yönetim sistemi ve görüntülü toplantı teknolojilerini kullanarak uzaktan eğitimi gerçekleştirdikleri dikkat çekmiştir. Yenilik özelliklerinde öğretim elemanları uzaktan eğitim teknolojilerinin uyumlu ve karmaşık olmadığını ifade etmişlerdir. Son olarak yenilik düzeylerinde ise öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun uzaktan eğitim teknolojilerini benimsediği söylenebilir.

**YENİLİKLERİN YAYILMASI VE BENİMSENMESİ ÇERÇEVESİNDE
ÖĞRETİM ÜYELERİNİN UZAKTAN EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNE
YÖNELİK TUTUMLARI**

Eylem YILDIRIM

Öğrenci No: 41830336266

TEZ ÖNERİ

Ders sorumlusu: Prof. Dr. Murat Ataizi

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ocak, 2021

Özgeçmiş

Eylem YILDIRIM

İletişim Tasarımı ve Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans

Eğitim

Lisans 2017 Anadolu Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi,

İletişim Tasarımı ve Yönetimi Bölümü

Lise 2011 Mersin Hasan Akel Anadolu Lisesi

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri/yılı: Adana/ 01.01.1992 **Cinsiyeti:** Kadın **Yabancı Dil:** İngilizce

1. Giriş

Araştırmanın konusu Rogers'ın yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modeli çerçevesinde Covid-19 sürecinde kullanımı yaygınlaşan uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik üniversitelerin öğretim üyelerinin tutumları olarak belirlenmiştir. Araştırmanın problemi, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve çalışmaya özgü tanımlar alt başlıklar olarak aşağıda verilmektedir.

1.1. Problem

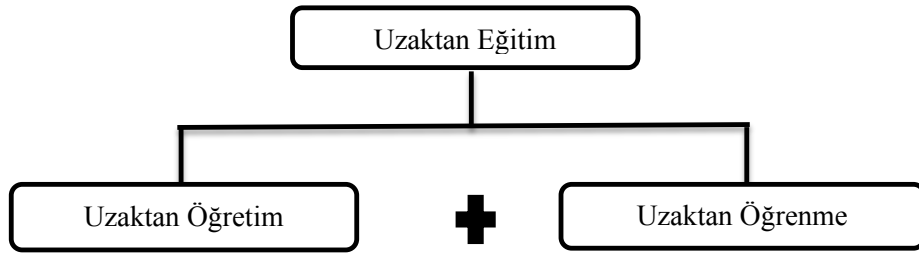
Aralık 2019'da Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan yeni tip korona virüs (Covid-19) kısa bir süre içinde dünyanın geneline yayılmıştır. 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık örgütü (WHO, 2020) bu durumu küresel bir pandemi olarak ilan etmiştir. Pandemi, hemen hemen tüm bir bölgede veya bir grup insan, hayvan veya bitkinin neredeyse tamamında bulunan bir hastalık olarak tanımlanmaktadır (Cambridge Dictionary, 2020) Dünya geneline yayılan Covid-19 başta sağlık olmak üzere, ekonomi, eğitim, sosyal yaşam gibi pek çok alanı etkilemiş ve yeni uygulamaların yapılmasına neden olmuştur.

Korona virüs (Covid-19) pandemisi nedeniyle Türkiye gibi pek çok ülke yüz yüze eğitim ve öğretim uygulamalarına ara vermek zorunda kalmıştır. Küresel düzeyde, örgün eğitim uygulamalarının yürütülememesi karşısında, çözüm olarak uzaktan eğitim uygulamaları temel bir öğrenme kaynağı olarak gündeme gelmiştir.

Bu süreç sırasında Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) harekete geçmiş ve 2020 bahar döneminin uzaktan eğitime dönüştürülmesi kararını almıştır (YÖK 2020). Covid-19 pandemisi sürecinde, tüm öğretim kademelerinde eğitim - öğretim faaliyetleri ile yerel ve merkezî sınavlar ertelenmiş ve öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede online sınavlar devreye girmiştir. Daha sonra pandeminin devam etmesiyle 2020 güz döneminde de uzaktan eğitimin devam etmesine yönelik karar üniversitelere bırakılmış ve uzaktan eğitim – öğretim yapılmasına yönelik tavsiye verilmiştir (YÖK 2020). Böylece üniversitelerin çoğunda ilk kararın alındığı 16 Mart 2020'den beri eğitim - öğretim uzaktan gerçekleşmektedir.

Alkan (1998) uzaktan eğitimi, *“geleneksel öğrenme – öğretme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi etkinliklerin yürütülme olanağı bulunmadığı durumlarda,*

eğitim çalışmalarını planlayanlar ve uygulayanlar ile öğrenenler arasında iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış ğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belli bir merkezden sağlandığı bir ğretim yöntemi” olarak tanımlamıştır. Uzaktan eğitim; öğrenen, öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırmaya çalışan, bunu gerçekleştirebilmek için mevcut teknolojileri pragmatist bir yaklaşımla kullanan disiplinler arası bir alandır (Bozkurt, 2017).

şekil 1.1. *Uzaktan ğretim ve uzaktan öğrenme ilişkisi (Keegan, D. 1996)*

Keegan (1996) zetle uzaktan eğitimi; uzaktan öğrenme ve öğretme unsurlarını bir araya getiren bir terim olarak açıklar. Uşun (2006) ise uzaktan eğitime daha teknolojik bir tanım getirmiştir. Ona göre uzaktan eğitim; “*kaynak ile alıcının öğrenme – ğretme süreçlerinin büyük bir bölümünde birbirlerinden ayrı (uzak) ortamlarda bulunduğu alıcılara ğretim yası, amaçları, zamanı, yeri ve yöntemi vb. açılardan “bireysellik”, “esneklik” ve “bağımsızlık” olanağı tanıyan, öğrenme – ğretme süreçlerinde; yazılı ve basılı materyaller, işitsel araçlar, teknolojiler, yüz yüze eğitim gibi materyal, araç ve teknoloji ve yöntemlerin kullanıldığı, kaynak ile alıcılar arasındaki iletişim ve etkileşimin ise etkileşimli tümleşik teknolojilerle sağlandığı planlı sistematik bir eğitim teknolojisi uygulamasıdır”.* Uzaktan eğitim ve uzaktan eğitim teknolojileri pandemi sürecinde daha sık tercih edilmiş ve yeni uygulamaların geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Uzaktan eğitimin sağladığı faydalarını Yalın (2004) şu şekilde sıralar:

- Daha geniş kitlelere eğitim hizmeti götürebilme,
- Eğitimde fırsat ve imkan eşitliği sağlamak,
- Farklı mekanlardaki uzmanlardan yararlanmak,
- İlgileri, yetenekleri, yaşları, işleri ve coğrafı koşullar nedeniyle okula gelemeyen öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak,
- Her bireye bir lde dilediği hız ve yöntemle öğrenme imkanı sağlamak.

Uzaktan eğitim, mekan sınırlarını ortadan kaldırması nedeniyle Pandemi sürecinde sağlık açısından daha uygun görülmüştür.

İletişim teknolojisindeki yenilikler her alanı değiştirdiği gibi eğitimi de etkilemiştir. Eğitim ortamı, bu teknolojilerle hızla değişmekte, eğitim araç ve gereçlerinin, teknolojiye bu yeniliklerle birlikte yenilenmesi, günün gereksinimlerine cevap verebilir duruma gelmesi kaçınılmaz olmuştur (Karasar, 2004). Yazışmalı olarak başlayan uzaktan eğitim serüveni günümüzde yeni iletişim teknolojilerinin yaygın olarak kullanıldığı ve çift yönlü iletişimin gerçekleştirildiği bir uzaktan eğitim halini almıştır (İşman, 2011). Uzaktan eğitim teknolojileri gelişerek; mektup yoluyla öğretimden, basılı materyal, radyo televizyon, audio ve video kasetler, çoklu ortam teknolojileri, bilgisayar destekli eğitim, elektronik posta, internet, veri tabanları, uydu teknolojileri ve video konferans sanal gerçeklik olarak geniş bir yelpazede ortaya çıkmıştır (Uzunboylu ve Tuncay, 2012). Uzaktan eğitimde metin, grafik, sesli ve görüntülü bilgi işlem ortamları kullanılmaktadır; öğrencilere bilginin sunulduğu metin ortamlarında kitaplar araştırma makaleleri, rapor sunulurken, grafik ortamlarında diyagramlar, fotoğraflar, çizimler, posterler sunulmakta, sesli ortamlarda ise sesler ve konuşmalar sunulmakta, videolu ortamlarda televizyon programları, video klipler sunulmakta, son olarak bilgi işlem ortamlarında animasyon simülasyon, çevrim içi tartışma formları sanal dünyalar öğrenciye sunulmaktadır (Aydemir, 2018). Covid-19 sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı yüz yüze eğitime ara vererek eğitim - öğretimin devamlılığını EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden sağlamıştır. EBA, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış sosyal nitelikli çevrimiçi ve çevrimdışı kullanılabilen bir uzaktan eğitim ağıdır. İçerisinde canlı videolu derslere katılım imkanı verdiği gibi ders tekrarları da bulunmaktadır. Ayrıca ders aralarında veya ders dışında da eğlenceli içerikler (kitap okuma, sanal müze gibi) sunmaktadır.

Yeni iletişim teknolojileri ile gerçekleşen uzaktan eğitimde kullanılan araçlar genelde çevrimiçi ve çevrimdışı (senkron ve asenkron) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Romiszowski, 2004).

Tablo 1.1. Uzaktan Eğitimde Çalışma (Romiszowski, 2004)

	Bireysel Çalışma	Grup Çalışma
Çevrimiçi Çalışma (Senkron)	Canlı, gerçek zamanlı çalışma İnternette gezinmek, bilgi edinmek veya öğrenmek için Web Sitelerine erişmek	Canlı gerçek zamanlı çalışma Videolar, sesli / video konferans, sohbet odaları
Çevrimdışı Çalışma (Asenkron)	Canlı olmayan Kendine uyan zamanda derse katılma veya daha sonra çalışma için İnternet'ten materyal indirme	Canlı olmayan E-posta, tartışma listeleri veya bir Öğrenim Yönetim Sistemi ile asenkron iletişim

Uzaktan eğitimde en uygun teknoloji seçimi yapılırken öğrencinin ihtiyaçları ve öğrenilecek materyallerin gerektirdikleri dikkate alınarak yapılmalıdır. Yapılan bazı araştırmalara göre uzaktan eğitimde en uygun teknoloji olarak canlı video konferans yöntemi önerilmiştir (Uzunboylu ve Tuncay, 2012). Bu süreçte de Covid-19 pandemisi nedeniyle eğitim kurumları yeni uygulamalar geliştirerek derslere çevrimiçi olarak devam etmektedirler.

Rogers yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modelinde (2003) “ yeniliği”; kişi, grup ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da obje olarak tanımlanmaktadır. Yenilik bir nesne olabileceği gibi düşünceleri değiştiren farklı bir fikir de olabilir. Özçağlayan (1998), yeniliklerin genellikle aşağıdaki alanlarda ortaya çıktığını ifade eder.

- Teknolojik yenilikler (üretim sürecinde)
- Maddi yenilikler (üretilen mallarda)
- Kurumsal yenilikler (hukuksal ve örgütsel düzenlemelerle değer yargısı ve davranış kalıplarının değişiminde)

- Düşünsel yenilikler (bilimsel uğraş ve pratik yaşamın yöntem ve tercihlerine ilişkin alanlarda)

Ortaya çıkan yenilikleri sınıflandırmak da birçok yazar tarafından farklılık göstermektedir. Bu sınıflandırmalar genellikle yeniliklerin özelliklerine, meydana getirdiği değişim ve farklılığın derecesine, kullanım alanlarına teknolojik yoğunluğuna göre yapılır (Uzkurt, 2012). Covid-19 sürecinde uzaktan erişim sağlayan yeni iletişim teknolojileri birçok sektör tarafından kullanılmıştır. Bunların en başında da eğitim sektörü gelmektedir. Eğitim kurumları bu dönemde uzaktan eğitime geçmiş ve dijital teknolojilerin yardımı ile eğitimde yeni bir süreç başlamıştır.

Yeniliklerin yayılımını ise (Rogers, 2003): “yeni” ile ilgili olarak toplumsal sistemin üyeleri arasında zaman içinde belli kanallar aracılığıyla iletişimde bulunma süreci olarak tanımlanmış ve yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modelini “yenilik”, “zaman”, “iletişim kanalları” ve “sosyal sistem” olarak 4 temel öge üzerinde açıklamıştır.

Yenilik, kişi tarafından yeni olarak kabul edilen fikir, nesne veya uygulamadır ve beraberinde bir belirsizlik taşır. Bu belirsizlik, o fikrin, yayılacağı sosyal sistem içinde kabul görüp görmeyeceğini etkileyen önemli bir faktördür (Karasar, 2004). Covid-19 sürecinde sağlık sebepleri ile hızlı bir şekilde uzaktan eğitime geçilmesi başlangıçta bir belirsizliğe neden olmuştur.

İletişim kanalları yayılma sürecinde yenilikle karşılaşan bir kişiden diğer kişilere doğru akan bir bilgi paylaşımını oluşturmaktadır. Covid-19 sürecinde alınan kararlar iletişim kanalları aracılığıyla topluma ulaştırılmıştır ve kişiden kişiye yayılmıştır.

Belirli bir zaman dilimi içinde gerçekleşen yayılma; yenilikten haberdar olunduğu bilgi aşaması, bu yeniliğe yönelik bir tutumun geliştirildiği ikna aşaması, bu yeniliğin benimsenmesine ya da reddedilmesine yönelik bir kararın verildiği karar aşaması, yenileşmeyi uygulamaya geçirdiği uygulama aşaması ve bu kararı onaylamaya geçirdiği onay aşaması olmak üzere beş aşamada gerçekleşmektedir (Kılıçer, 2008).

Son olarak sosyal sistemde yeniliklerin yayılmasını etkileyen üç karar vardır. Bunlar, isteğe bağlı yenilik kararı, ortak yenilik kararları ve otoriter yenilik kararlarıdır. İsteğe bağlı yenilik kararlarında, bireyler sosyal sistemin diğer bireylerinden bağımsız olarak yeniliği benimseme ya da reddetme kararını verir. Bu karar tipini diğerlerinden ayıran en önemli özellik, karar verici birimin, kişinin kendisi olmasıdır. Ortak yenilik kararlarında,

sistemin üyeleri tarafından görüş birliği ile yeniliklerin benimsenmesi ya da reddedilmesi kararı verilir. Bu durumda, sistemin tüm birimleri bu karara uyum sağlamak zorundadır. Otoriter yenilik kararlarında ise yeniliklerin benimsenmesi ya da reddedilmesi; güç, statü ya da teknik uzmanlığa sahip bir grup tarafından verilmektedir (Rogers, 2003). Pandemi şartlarında uzaktan eğitime geçilmesi otoriter yeniliklere örnek olarak gösterilebilir.

Bir yeniliğin benimsenmesini etkileyen öğeleri, yeniliğin algılanan özellikleri olduğunu ifade eden Rogers (2003) yeniliğin algılanan özelliklerini; göreceli yarar, uygunluk, karmaşıklık, denenebilirlik ve gözlemlenebilirlik olmak üzere beş başlık altında toplamıştır. Bu başlıklar:

- Göreceli Yarar: Bir yeniliğin kendisinden önceki duruma veya fikre göre daha iyi olduğu algısının derecesini anlatır.
- Uyumluluk: Yeniliğin benimseyen kurum veya bireylerin var olan değerleri, geçmiş deneyimleri ve potansiyel ihtiyaçları ile uyumluluk derecesini gösterir.
- Karmaşıklık: Bir yeniliğin kullanılmasındaki ve algılanmasındaki güçlük derecesini belirtir. Yenilik; benimsenme için uygun olsa bile, uygulamasında yaratabileceği karmaşık durumlar, yeniliğin benimsenme zamanını geciktirecektir.
- Denenebilirlik: Bir yeniliğin deneysel veya bilimsel temellere dayandırılabilme derecesini ifade eder.
- Gözlemlenebilirlik; Yeniliğin sonuçlarının kullanıcılar tarafından gözlemlenebilirliğini ifade etmektedir (Yeloğlu, 2011).

Yeniliklerin benimsenme hızı, yeniliklerin yukarıda sayılan özelliklere sahip olmasına bağlı olmakla birlikte yeniliğin kullanıcılarının, yeniliklere bakış açısı ve benimseme konusundaki isteklilikleri ve tutumlarına bağlı olarak da değişecektir (Uzkurt, 2012). Örneğin bir yenilik ilk çıktığında anda kullanmak, deneyimlemek isteyenler olduğu gibi başkalarının deneyiminden sonra yeniliği kullanmak isteyenler olabilmektedir. Rogers (2003) bu durumu beş kategoride toplamıştır. Bunlar; yenilikleri benimseme önceliklerine göre yenilikçiler, erken benimseyenler, erken davrananlar, geç kalanlar ve geride kalanlardır (Şekil 1.2.).

Şekil 1.2. *Yenilik Benimseme Kategorileri (Rogers, 2003. 262*

- Yenilikçiler: Yenilikler çıktığında ilk deneyenler ve kullananlar yenilikçilerdir.
- Erken benimseyenler: Erken benimseyenler, yenilikçilere nazaran toplum ve sosyal sistemle daha bütünleşik ve toplum tarafından daha fazla referans alınanlardan oluşmaktadır.
- Erken davrananlar: Erken davrananlar, ilk iki gruba göre yenilikleri benimseme konusunda daha ihtiyatlı davrananlardır.
- Geç kalanlar: Geç kalanlar, yenilikleri benimseme konusunda oldukça şüpheci ve çekingen davranırlar.
- Geride kalanlar: Geride kalanlar, yenilikleri en son benimseyen gruptur (Uzkurt, 2012).

Özetle Rogers yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modelini sosyolojik açıdan ele almış ve yeniliklerin sosyal sistemin üyeleri arasında, belirli bir süre içerisinde bir takım iletişim kanallarıyla iletilmesi ve paylaşılması olarak açıklamıştır.

Bu kuramsal çerçeve ışığında araştırmanın problemi covid-19 sürecinde yaygınlaşan uzaktan eğitim teknolojilerinin üniversitelerin öğretim üyeleri özelinde kullanımının yayılması ve benimsenmesinin nasıl olduğuna ortaya koymaktır.

1.2. Amaç

Çalışmanın genel amacı; Rogers'ın yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modeli çerçevesinde Covid-19 sürecinde kullanılan uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik üniversitelerin öğretim üyelerinin tutumlarının nasıl olduğunu ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt sorulara yanıt aranacaktır.

1. Öğretim üyelerinin uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik tutumları nasıldır?
 - a) Kullanım avantajları
 - b) İhtiyaçlara sağladığı fayda
 - c) Uyumluluk durumu
 - d) Zorluk derecesi
 - e) Anlaşılabilirlik derecesi
 - f) Görünürlük durumu
 - g) Deneyimleyebilme
2. Öğretim üyeleri arasında uzaktan eğitim teknolojilerini benimseme durumu nasıldır?
 - a) Fikir liderliği
 - b) Gönüllülük
 - c) Etkileme gücü
 - d) İsteklilik
 - e) Dikkatli olma
 - f) Etkilenme
 - g) Şüphencilik
 - h) Güvensizlik
 - i) İsteksizlik
3. Kuşaklar arasında yeniliklerin benimsenmesi ve yayılması nasıldır?

1.3. Önem

Uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik öğretim üyelerinin tutumlarını yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi çerçevesinde açıklamayı amaçlayan bu çalışma, uzaktan eğitimin ve uzaktan eğitim teknolojilerinin yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi

açısından nasıl değişim gösterdiğinin ortaya koyması ve bu yeniliğin kullanımının yaygınlaşması ve benimsenmesi için öneriler getirmesi nedeniyle önemlidir.

Ayrıca çalışma; var olan güncel teknolojilerin iyileştirilmesine katkı sağlayacak ve gelecekte uzaktan eğitim teknolojilerinin ve uzaktan eğitim içeriklerinin geliştirilmesine ilham verecektir.

Çalışma yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi alanında yapılmış diğer akademik çalışmalardan farklı olarak kapsamlı bir analiz ortaya koyması bakımından da önemli görülmektedir.

1.4. Varsayım

Çalışmada aşağıdaki noktalar birer varsayım olarak kabul edilmiştir:

1. Türkiye’de Covid-19 sürecinde her üniversite uzaktan eğitime geçmiştir.
2. Çalışmada öğretim üyelerinin uzaktan eğitim teknolojileri için gerekli teknolojik araçlarına sahip olduğu varsayılmıştır.
3. Çalışmada her öğretim üyesinin uzaktan bir dersi verdiği kabul edilmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışmada şu noktalar birer sınırlılık olarak kabul edilmiştir:

1. Çalışma Türkiye’deki üniversitelerde çalışan öğretim üyeleri ile sınırlıdır.
2. Çalışma Rogers’ın yeniliklerin yayılması modeli ile sınırlıdır.
3. Bu çalışma ayrıca Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün tez yazım kuralları ile sınırlıdır.
4. Çalışma, sosyal bilimler alanındaki tüm çalışmalar gibi insan unsuruyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu çalışmada sıklıkla yer verilen, çalışmaya özgü kimi kavramlar için kullanılan özel anlamlar şu şekilde açıklanabilir:

Covid-19: Yeni tip Korona Virüs (SARS-CoV-2)

Pandemi: Aynı anda birçok insanı etkileyen ve geniş bir kitlede yayılan hastalık

Uzaktan Eğitim: Dijital teknolojiler ile gerçekleştirilen eğitim-öğretim

Yenilik: Bir birey, grup ya da toplum tarafından yeni olarak algılanan bir fikir, uygulama ya da obje

Yayılma: “yeni” ile ilgili olarak toplumsal sistemin üyeleri arasında zaman içinde belli kanallar aracılığıyla iletişimde bulunma süreci

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma evreni, araştırmada kullanılacak veri toplama araçları ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın amacı, Rogers'ın yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modeli çerçevesinde Covid-19 sürecinde kullanılan uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik üniversitelerin öğretim üyelerinin tutumlarını açıklama olduğu için bu çalışmada tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modellerinde genel olarak var olan durumu veya gerçekliği olduğu gibi araştırıp açıklamayı amaçlar (Şimşek, 2015). Çalışmada veri toplamam aracı olarak ölçek hazırlanmıştır. Ölçek, bireyin bir şey hakkında nasıl hissettiğini veya düşündüğünü ölçmeye yarayan araçtır (Neuman, 2020).

Araştırma sorusuna ilişkin izlenen yöntemlerin evren ve örneklemi aşağıda ayrıca açıklanmıştır.

2.2. Evren Örneklemesi

Araştırma; Türkiye'de üniversitelerde görev yapan, öğretim üyelerden oluşan niceliksel bir çalışmadır. Çalışmanın evreni Türkiye'de üniversitelerde görev yapan uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanarak ders veren tüm öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Türkiye'deki akademisyenlerin unvan ve sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2.1. 2020 Verilerine göre Türkiye'deki akademisyen sayısı (YÖK, 2020)

Unvan	Sayı
Profesör	28 bin 514
Doçent	16 bin 664
Doktor Öğretim Üyesi	40 bin 998
Öğretim Görevlisi	37 bin 651
Araştırma Görevlisi	50 bin 667
Toplam	174 bin 494

Tabloda da görüldüğü gibi Türkiye’de akademisyenlerin 28 bin 514’ü profesör, 16 bin 664’ü doçent, 40 bin 998’i doktor öğretim üyesi, 37 bin 651’i öğretim görevlisi, 50 bin 494’ü araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır (YÖKb, 2020). Çalışma YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) aracılığıyla elektronik ortamda öğretim üyelerine gönderilecek ve araştırmanın evrenine ulaşılmaya çalışılacaktır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada öğretim üyelerinin uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik Rojers’in modelinde yer alan yeniliğin algılanan özelliklerine (görelî avantaj, uyumluluk, karmaşıklık, denenebilirlik, gözlemlenebilirlik) karşı tutumları değerlendirilecektir. Ayrıca öğretim üyelerinin yeni teknolojilere yönelik yenilikleri benimseme kategorileri (yenilikçiler, erken benimseyenler, erken çoğunluk, geç kalanlar, geride kalanlar) açıklanacaktır.

Çalışma ölçeği hazırlanırken; yeniliğin algılanan özellikleri için Teo ve Pok (2003), Moore ve Benbasat (1991) ve Hsu, Lu ve Hsu’nun (2006), yenilik benimseme kategorileri için Flynn, Goldsmith, ve Eastman (1996) ve Hurt, Joseph ve Cook’ın (1977) ölçeklerinden yararlanılmıştır. Literatürde var olan ampirik olarak geçerliliği ve güvenilirliği test edilen bu ölçekler araştırma konusuna uyarlanarak kullanılmıştır. Uyarlama esnasında hazırlanan ölçek dil farklılıkları ve anlaşılabilirliğin sağlanması amacıyla üç ayrı uzman tarafından incelenmiştir.

Çalışmada, sosyal bilimler alanında yaygın olarak kişilerin tutumlarını ve eğilimlerini ölçmede kullanılan likert tipi ölçek kullanılmıştır. Likert ölçeği oluşturabilmek için, “katılıyorum” ve “katılmıyorum” gibi en az iki kategoriye ihtiyaç vardır ama; yalnızca iki seçeneğin kullanılması kaba bir ölçüm üretir ve ayrımları sadece iki kategoriye sıkıştırır (Neuman, 2020). Likert tipi ölçeklerde genellikle 5’li, 7’li ve 9’lu kategoriler kullanılmaktadır. Çalışmada, yanıtlama seçeneklerinin sayısı arttıkça, ölçeğe katılanların ayırım yapması zorlaştığı dikkate alınarak 5’li likert ölçeğinin kullanılmasına karar verilmiştir. Çalışmaya katılanlardan, ölçekte yer alan ifadelere katılma düzeylerini; 1: kesinlikle katılmıyorum, 2: katılmıyorum, 3: ne katılıyorum ne katılmıyorum, 4: katılıyorum, 5: kesinlikle katılıyorum şeklinde değerlendirilmeleri istenecektir. Çalışmada toplanan veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programı üzerinden değerlendirilecektir.

Sonuç olarak, yapılacak araştırma çeşitli kaynak ve görüşler ışığında tarafsız bir Şekilde sunulmaya çalışılacaktır.

3. Ekler

Ek-1. Gönüllü Katılım Formu

Araştırma Gönüllü Katılım Formu

Çalışmanın konusu, Rogers'ın yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modeli çerçevesinde Covid-19 sürecinde kullanılan uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik üniversitelerdeki öğretim üyelerinin tutumlarının nasıl olduğunu ortaya koymaktır. Bu konu çerçevesinde, YÖK'e bağlı kurumlarda çalışan öğretim üyelerine anket tekniği ile birtakım sorular yöneltilenmektedir. Çalışma Prof. Dr. Murat Ataizi ve Eylem Yıldırım tarafından yürütülmektedir.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, anket tekniği ile sorular sorulacak ve sizden gelen cevaplar e-mail üzerinden toplanacaktır.
- İsmınızı yazmak veya kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında veya bir başka araştırmada kullanılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler korunacak ve araştırma bitiminde imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Anadolu Üniversitesi İletişim Tasarımı ve Yönetimi bölümünden Eylem Yıldırım'a yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı: Eylem Yıldırım

Mail: eylemyildirim009@gmail.com

Cep Tel :05458821158

KAYNAKÇA

- Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydemir, M. (2018). *Uzaktan Eğitim: Program, Ders ve Materyal Tasarımı*, Konya: Eğitim Yayınevi
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3. (2), 85-124.
- Cambringe Dictionary, (2020).
<https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/pandemic> (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020).
- Flynn, L. R., Goldsmith, R. E. ve Eastman, J. K. (1996). Opinion Leaders and Opinion Seekers: Two New Measurement Scales, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 24(2), 137-147.
- Hurt, H. T., Joseph, K. ve Cook, C. D. (1977). Scales for the measurement of innovativeness. *Human Communication Research*, 4, 58-65.
- Hsu, C. L., Lu, H. P. ve Hsu, H. H. (2007). Adoption of the Mobile Internet: An Empirical Study of Multimedia Message Service (MMS), *The International Journal of Management Science* 35(6), 715-726.
- İşman, A. (2011) *Uzaktan Eğitim*, 4. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri: İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3 (4), 117-125.
- Keegan, D. (1996). *Foundations of Distance Education*, New York: Routledge.
- Kılıçer, K. (2008). Teknolojik Yeniliklerin Yayılmasını ve Benimsenmesini Arttıran Etmenler, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 209-222.
- Moore, G. C ve Benbasat, I. (1991). Development of an Instrument to Measure the Perceptions of Adopting an Information Technology Innovation, *Information Systems Research* 2(3), 173-239.
- Neuman, W. L. (2020). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*, (Çev: Ö. Akkaya), Sekizinci Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi
- Özçağlayan, M. (1998). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim*, Bursa: Alfa Basım
- Romiszowski, A. (2004). How’s the e-learning Baby? Factors Leading to Success or Failure of an Educational Technology Innovation, *Educational Technology*, 44 (1), 5-27.

- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*, New York: Free Press.
- Şimşek, A. (2015), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Beşinci Baskı, Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Teo, H. S. H., ve Pok, S. H. (2003), Adoption of WAP-enabled Mobile Phones Among Internet Users, *The International Journal of Management Science* 31(6), 482-498.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uzkurt, C (2012). “Yenilik Çeşitleri ve Yeniliğin Yayılması” Yenilik Yönetimi (Uzkurt C. ve Demirci, E. A. Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Uzunboylu, H. ve Tuncay, N. (2012). *Uzaktan Eğitimde Sanal Değişimler*, Ankara: Pegem Akademi.
- WHO. (2020). WHO Director-General's Opening Remarks at the Media Briefing on COVID-19 - 11 March 2020, <https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>, (Son Erişim Tarihi: 22.11.2020).
- Yalın, H. İ. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Yeloğlu, H. O. (2011). *Yeniliklerin Yayılımı: Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar*, Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖKa) (2020). Basın açıklaması, <https://www.yok.gov.tr/TumHaberler>, (Son Erişim Tarihi: 30.11.2020).
- Yükseköğretim Kurulu (YÖKb) (2020). Yüksek Öğretim Bilgi Yönetim Sistemi, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, (Son Erişim Tarihi: 05.01.2021).

Yeniliklerin Yayılması ve Benimsenmesi Ölçeği

Sayın katılımcılar,

Cevaplamanız istenilen çalışma Covid-19 sürecinde kullanımı yaygınlaşan uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik, öğretim elemanlarının tutumlarını yeniliklerin yayılması ve benimsenmesi modeli çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Elde edilecek veriler, başkaları ile paylaşılmayacak yalnızca araştırma için kullanılacaktır. Çalışma gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın cevaplama süresi yaklaşık olarak 10 dakikadır. Araştırma Prof. Dr. Murat Ataizi ve yüksek lisans öğrencisi Eylem Yıldırım tarafından yürütülmektedir. Bu çerçevede çalışmayı eksiksiz doldurarak araştırmaya vermiş olduğunuz katkıdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak için eylemyildirim@anadolu.edu.tr mail adresinden araştırmacılar ile iletişime geçebilirsiniz.

Saygılarımızla.

Not: Uzaktan eğitim sürecinde ders veriyor musunuz? Ders veriyorsanız çalışmaya devam edebilirsiniz, eğer ders vermiyorsanız lütfen çalışmaya devam etmeyiniz.

Kişisel Bilgiler

Lütfen sizin için uygun olan seçeneğe (X) işareti koyunuz.

Cinsiyet	Kadın ()	Erkek ()
Yaş		
Unvan	() Öğretim Görevlisi () Doktor Öğretim Üyesi () Doçent () Profesör	
Üniversite		
Fakülte		
Şehir		

Uzaktan Eğitim Teknolojileri

Aşağıda donanım ve yazılımlardan oluşan uzaktan eğitim teknolojilerinden en çok hangilerini kullanmaktasınız işaretleyiniz. (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

Donanım (X)

Dizüstü bilgisayar		Akıllı Telefon	
Masaüstü bilgisayar		Etkileşimli TV	
Tablet		Diğer.....	

Yazılım (X)

Dosya paylaşım siteleri		Video konferans programları	
Sosyal ağ platformları		İçerik geliştirme araçları	
Eğitsel oyun uygulamaları		Çeviri programları	
Öğretim yönetim sistemleri (Mergen, Canvas ...vb)		E-posta	
Microsoft office araçları		Diğer.....	

Yenilik Özellikleri

Aşağıdaki görüşlere katılım derecenizi belirtiniz. (X)

1: Kesinlikle Katılmıyor **5: Kesinlikle katılıyorum**

	1	2	3	4	5
1) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak güncel duruma uygundur.					
2) Covid-19'dan önce uzaktan eğitim teknolojilerini kullandım.					
3) Uzaktan eğitim teknolojilerinin ihtiyaçları karşıladığını düşünmüyorum.					
4) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak işlerimi kolaylaştırır.					
5) Uzaktan eğitim teknolojilerini anlaşılır bulmuyorum.					

6) Derslerimi uzaktan eğitim teknolojileri ile gerçekleştirmeyi avantajlı buluyorum.					
7) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanırken iletişimim açık ve nettir.					
8) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak işimin tüm yönleri ile uyumludur.					
9) Uzaktan eğitim teknolojilerini denemek için çok fazla çaba harcamam gerekti.					
10) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak benim için çok kolaydır.					
11) Uzaktan eğitim teknolojilerini denemek için pek çok fırsatım oldu.					
12) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak çalışma alışkanlığımla uyumludur.					
13) Derslerimde uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak derslerin kalitesini artırır.					
14) Uzaktan eğitim teknolojilerinin sınırlılıkları üstünlüklerinden çok daha fazladır.					
15) Covid-19'dan önce farklı üniversitelerde uzaktan eğitim teknolojilerinin kullanıldığını gördüm.					
16) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmanın zahmetli olduğunu düşünüyorum.					
17) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmak çalışma tarzıma uygun değildir.					

Yenilik Düzeyleri

Aşağıdaki sorular uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik hazırlanmıştır. Lütfen görüşlere katılım derecenizi belirtiniz. (X)

1: Kesinlikle Katılmıyorum 5: Kesinlikle katılıyorum

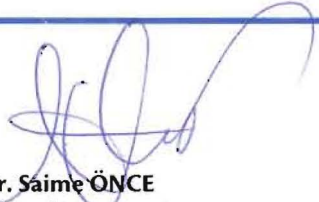

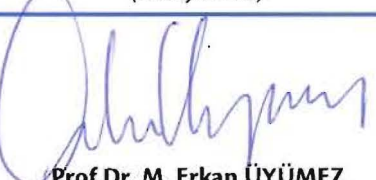

	1	2	3	4	5
1) Yeni çıkan teknolojileri kullanmaya her zaman gönüllü olurum.					

2) Uzaktan eğitim alanında yeni çıkan teknolojileri araştırmaktan zevk alırım.					
3) Uzaktan eğitim teknolojilerine dikkatli yaklaşırım.					
4) Bazı insanların uzaktan eğitim teknolojilerine yönelik görüşlerinden etkilenirim.					
5) Uzaktan eğitim teknolojileri ilgimi çekmez.					
6) Mecbur kalmadıkça uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmam.					
7) Tanıdığım insanlar uzaktan eğitim teknolojileri hakkında sık sık bilgime başvurur.					
8) Uzaktan eğitim alanında yeni çıkan teknolojileri ilk kullananlardan olmayı önemli buluyorum.					
9) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanırken keyif alırım.					
10) Uzaktan eğitim teknolojilerine şüpheci yaklaşırım.					
11) Çoğunluğun fikirlerine bağlı olarak uzaktan eğitim teknolojilerine güvenirim.					
12) Uzaktan eğitim teknolojileri hakkındaki deneyimlerim çevremdeki insanları etkiler.					
13) Uzaktan eğitim teknolojilerini kullanmadan önce araştırırım.					
14) Genel olarak uzaktan eğitim teknolojilerini kullanma konusunda tedirginim.					
15) Uzaktan eğitim teknolojilerini denemeye isteksizim.					

Desteyiniz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Sosyal Bilimler
BAŞLIK:	Teknolojik Yeniliklerin Yayılması Bağlamında Üniversite Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitim Teknolojilerine Yönelik Tutumları
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Murat ATAİZİ
TEZ YAZARI:	Eylem YILDIRIM
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
 Prof. Dr. Saime ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
 Prof. Dr. Gülsün KURUBACAK (Açıköğretim Fak.)	 Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)
 Prof. Hayri ESMER (Güzel Sanatlar Fak.)	 Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (İkt. ve İdari Bil. Fak.)
 Prof. Dr. Handan DEVECİ (Eğitim Fak.)	KATILMADI Prof. Dr. Oktay Cem ADIGÜZEL (Eğitim Fak.)